

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์นาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ

Strategy for Development in Chiang Mai College of Dramatic Arts to Excellence

แสงเดือน วงศ์สวัสดิ์¹, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ²,

รองศาสตราจารย์ ดร.มังกร ทองสุตดี³, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศูนย์วิจัยความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ศึกษาและวิเคราะห์บริบทการบริหารจัดการการศึกษา และยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์นาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการพัฒนาศูนย์วิจัยความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยการวิจัยเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึก สันทนากลุ่ม และเทคนิคเดลฟาย ระยะที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์บริบทการบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่โดยการวิจัยเอกสาร แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก และระยะที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์นาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ โดยการวิเคราะห์ SWOT การร่างยุทธศาสตร์ การประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และกำหนดยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศ ประชากรกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม จำนวน 56 คน จากตัวแทนแต่ละภาค ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ลพบุรี จันทบุรี กาฬสินธุ์ และพัทลุง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่ามัธยฐาน และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิจัยความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านบริบท ประกอบด้วย ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ค่านิยม และบริบทแวดล้อม มีจำนวน 64 ตัวบ่งชี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ หลักสูตรและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชน จำนวน 99 ตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารจัดการ กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศูนย์กลางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และกระบวนการประกันคุณภาพ จำนวน 145 ตัวบ่งชี้ ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน วิทยาลัยแห่งความเป็นเลิศ และองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ จำนวน 57 ตัวบ่งชี้ ด้านผลลัพธ์ ได้แก่

ศรัทธาของประชาชนต่อวิทยาลัย การตอบสนองด้านกำลังคนของประเทศ และการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 65 ตำบล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์นาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ (7 DA's Strategies) ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ (1) พัฒนาระบบการนำองค์กรด้านวิชาการและวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และกิตติศิลป์ (Dramatic Arts Leadership System : DALs) (2) ผลิตครูและศิลปินด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและกิตติศิลป์ที่มีคุณภาพ (Dramatic Arts to Production Teachers and Artists : DATA) (3) องค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและกิตติศิลป์ (Dramatic Arts learning organization : DALO) (4) การบริการวิชาการแก่สังคมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและกิตติศิลป์ (Dramatic Arts Academic Services : DAAS) (5) สร้างวัฒนธรรมการวิจัยด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและกิตติศิลป์ (Dramatic Arts Research Culture : DARC) (6) ศูนย์กลางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี กิตติศิลป์และภูมิปัญญา (Dramatic Arts Wisdom Centre : DAWC) (7) พัฒนาศูนย์นาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและกิตติศิลป์ (Dramatic Arts to Excellence : DAE)

คำสำคัญ ยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศ, ดัชนีชี้วัดความเป็นเลิศ, การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

Abstract

This research aims to develop indicators for excellence the College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute. Study and analyzes the context of Chiang Mai College of Dramatic Arts (CDACM). And Strategic Development CDACM to excellence. Using quantitative and qualitative research methods. Research conducted in three phases: the first phase is develop indicators to excellence of the College of Dramatic Arts. Research by document Depth interviews Group Delphi. Phase 2, Study and analyze the context of management education CDACM, by archival research and in-depth interviews. Phase 3, Development Strategy CDACM to excellence .The SWOT analysis of the draft Strategy. Stakeholder Meeting experts check strategy and development CDACM to excellence. The target population represented by each of the four groups, including the Chiang Mai, Chanthaburi, Lop Buri, Kalasin and Phatthalung statistical methods used to analyze quantitative data, including the inter-quartile range. And the median And qualitative analysis used to analyze content.

The research found that Indicators of excellence the College of Dramatic Arts in Context There are 64 indicators, Input 88, Process 142, Output 57, And Outcome are 65 indicators. Development strategy for the excellence Chiang Mai College of Dramatic Arts, (7 DA's Strategies) consists of one strategic leadership development, academic and professional dance. Dramatic Arts Leadership System : DALS, Dramatic Arts to Production Teachers and Artists : DATA, Dramatic Arts learning organization: DALO, Dramatic Arts Academic Service s: DAAS, Dramatic Arts Research Culture: DARC, Dramatic Arts Wisdom Centre: DAWC, Dramatic Arts to Excellence: DAE.

Keywords Strategy to Excellence, Indicators of excellence , Development to Excellence

บทนำ

การพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทุกระบบของสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งคุณภาพ โดยสถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนการศึกษาขององค์การยูเนสโก (Aletta Grisay and Lars Mahlek, 1991 : 4) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ คุณภาพของทรัพยากรครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยละสถานศึกษามีบริบทหลักการบริหารหรือการพัฒนาที่ไม่มีหลักสูตรหรือทฤษฎีที่ตายตัว แต่มี “คน และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา” เป็นกรอบการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของทุกสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ยุทธศาสตร์ที่นิยมใช้ในการพัฒนา อาทิ วงจรคุณภาพ PDCA ของเดมมิ่ง (Deming.1986) เกณฑ์รางวัลคุณภาพ (MBNQA) การเทียบเคียงสิ่งที่ดีกว่า โดย Benchmarking (Camp, Robert C.1989) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการปรับปรุงองค์กรอย่างก้าวกระโดดและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) โดยการวัดและเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นที่ดีกว่าภายใต้กฎกติกาสากล แล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ซึ่งช่วยประหยัดเวลาและลดการลองผิดลองถูก เป็นการ “การเทียบเคียงสมรรถนะ” ที่ดี สำหรับระดับอุดมศึกษามีเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEX) ที่ใช้ในการประเมินสถานศึกษาในภาพรวม มีกรอบของการดำเนินงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศที่สามารถประเมินได้ทั้งระดับคณะวิชาและสถาบัน สามารถนำมาเทียบเคียงสมรรถนะและเป็นเกณฑ์ความเป็นเลิศของสถานศึกษาได้

การพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศต้องสร้างยุทธศาสตร์ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรทำเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต ยุทธศาสตร์ทำให้องค์กรกำหนดทิศทางที่ชัดเจนมี

แนวทางในการปฏิบัติเพื่อไปสู่วัตถุประสงค์ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555) ได้ศึกษา นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การระดับนานาชาติที่พัฒนา แล้วประสบผลสำเร็จ โดยใช้ยุทธศาสตร์การศึกษาเป็นฐานสำคัญที่มีการปลูกฝังความสามารถขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับการศึกษาภาคบังคับ มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถสร้าง “ความเป็นเลิศ” โดยการสร้าง พลังแห่งการดำเนินชีวิตและการยกระดับความสามารถทางวิชาการ กำหนดจุดยืนเพื่อวางยุทธศาสตร์ให้ ชัดเจนโดยมีกระบวนการบริหารจัดการจากการกำหนดทิศทางขององค์กรทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคามต่าง ๆ รวมทั้งมีแนวทางหรือวิธีการที่จะไปถึงจุดหมายได้ กำหนด เป้าประสงค์ในภาพรวมโดยระบุตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน (KPIs) มีการวิเคราะห์สมรรถนะขององค์กรทั้ง ด้านโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และการบริหารงานทั่วไป มีวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มีการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโดยการทำ SWOT Analysis ที่จะนำไปสู่การคิดเชิงกลยุทธ์ทำให้ สามารถวางกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสร้างความเป็นเลิศได้

ปัจจุบันทุกประเทศในโลกต่างก็ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของตนและนำวัฒนธรรมมาเป็น ทุนในการพัฒนาประเทศ โดยหลายครั้งวัฒนธรรมได้กลายมาเป็นปรากฏการณ์ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ ประเทศชาติและเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนา การสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดีงามให้แก่ผู้คนในสังคม ดัง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา เมื่อ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ความว่า “การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ” ความสำคัญของ วัฒนธรรมโดยเฉพาะด้านนาฏศิลป์ดนตรีปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้วิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง เป็นโรงเรียนส่งเสริมความสามารถพิเศษ ด้านนาฏศิลป์มีบทบาทในการธำรงรักษา ต่อยอด พัฒนา สืบทอด และสืบสานวัฒนธรรม ไว้ให้เป็นมรดกที่ ยั่งยืนของชาติ จัดการเรียนการสอนเฉพาะทางด้านนาฏศิลป์ดนตรีทั้งไทยและสากลตามปรัชญาที่ได้รับ พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ความว่า “สาธุ โข สิบปาก์ นาม อปิ ยาติ สกิทิส” แปลว่า “เงินซื้อว่าศิลปะแม่เช่นใดเช่นหนึ่งก็ยังไม่ประ โยชน์ให้สำเร็จได้” ได้มีการพัฒนาโดยลำดับ เปิดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ จัดการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาชาติ เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นจนถึงระดับปริญญาตรี โดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน ได้แก่ อาคาร สถานที่ บุคลากร รวมทั้งทรัพยากร ต่าง ๆ การพัฒนาให้สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจึงต้องมียุทธศาสตร์ เฉพาะในการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้ โดยมีความพร้อมด้านบริบท เนื่องจากตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนที่มีศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของล้านนา มีครุภูมิปัญญาและ ผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านนาฏศิลป์และดนตรี มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่มีศิลปวัฒนธรรมอันโดดเด่นเป็น เอกลักษณ์ มีผู้สนใจสืบทอดศิลปวัฒนธรรมจำนวนมาก มีแหล่งความรู้หลากหลายและเพียงพอ การจัดการ

ศึกษาได้รับการยอมรับในด้านวิชาการและวิชาชีพ ผู้จบการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์สามารถออกไปประกอบอาชีพและบรรจุเข้าทำงานได้ ดังจะเห็นได้จากผลการสอบบรรจุครูของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 5 (ระบบออนไลน์.2558) ที่นักศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่สอบได้ตั้งแต่ลำดับที่ 1-10 ถึง 9 คน และผลการประเมินของ สมศ.มีผลการประเมินในระดับดีถึงดีมากโดยตลอด จะเห็นได้ว่าปัจจัยเหล่านี้สามารถนำมาพัฒนาให้เป็นเลิศได้ การจัดการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์การก่อตั้งครั้งแรกอย่างไร มีการพัฒนาไปในทิศทางใด มีปัจจัยใดบ้างมากระทบ ความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ควรมีลักษณะสำคัญอย่างไร ยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบใดจึงจะเหมาะสม สามารถยกระดับการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ก้าวเข้าสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาดัชนีชี้วัดความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บริบทการบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
3. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาวินิจฉัยวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 กลุ่ม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 6 คน (2) ผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ 20 คน (3) ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ 16 คน (4) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และมีความผูกพันกับวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ จำนวน 12 คน รายละเอียดดังตาราง 1

ขอบเขตตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 1) บริบทการบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ได้แก่ สภาพทั่วไปและภูมิหลัง ได้แก่ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง นโยบาย บุคลากร รูปแบบการบริหารจัดการ ระบบ ค่านิยม และทักษะด้านวิชาชีพนาฏศิลป์และดนตรี รวมถึงความสำเร็จ ความล้มเหลวและปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ 2) ดัชนีชี้วัดสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์

2. ตัวแปรตาม คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ

ขอบเขตด้านเวลา การดำเนินการวิจัยจะเริ่มศึกษาหลังการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 3 ซึ่งได้ผ่านดำเนินการประเมินในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาระดับดีมากและดี ตามลำดับ โดยใช้เวลาในการศึกษาวิจัย จำนวน 12 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2557 ถึงเดือนธันวาคม 2558

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และการจัดการศึกษาวิชาชีพเฉพาะด้านนาฏศิลป์และดนตรี

1.1 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ หมายถึง วิธีการ แผนงาน หรือแนวทางการตัดสินใจขององค์กรในการมุ่งเน้นหรือทุ่มเททรัพยากรเพื่อนำองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเริ่มตั้งแต่ต้นทศวรรษ 70 การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการขององค์กรในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ การมุ่งเน้นยุทธศาสตร์ที่ดีมีคุณภาพจะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและขีดสมรรถนะสูงขึ้นเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้ในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ต้องมีกระบวนการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (strategy process) ซึ่งดำเนินการ 3 ชั้น ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อนภายในองค์กรเพื่อประเมินความสามารถขององค์กรและปัจจัยภายนอกที่เป็น โอกาสและอุปสรรค ซึ่งเป็นเงื่อนไขต่อความสำเร็จขององค์กร ต่อมาเป็นการกำหนดทิศทางขององค์กรซึ่งเป็นการนำพันธกิจและเป้าประสงค์ขององค์กรมาพิจารณาโดยเน้นประโยชน์ที่จะได้รับ ประเมินทางเลือกที่ดีที่สุดโดยคำนึงถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เป็นการเลือกยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานเพื่อสร้างความก้าวหน้าให้แก่องค์กรมากที่สุด และสุดท้ายเป็นการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นการวางแผนทางการเงินและงบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ โครงสร้าง นวัตกรรม ระบบบริหาร สารสนเทศ ค่านิยมและการสร้างเครือข่าย ตลอดจนการติดตามผลการปฏิบัติงานและประเมินผลกระบวนการดำเนินงาน (Certo and Peter. 1991, Quinn Mintzberg and James.1988, นกมล พูลสวัสดิ์. 25-26, สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์.2546)

การจัดการเชิงยุทธศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดระบบหนึ่ง คือ การวิเคราะห์ SWOT ซึ่งเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีขั้นตอนดังนี้

1) วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน โดยการวิเคราะห์ประเด็นสภาพปัจจัยภายในด้วยตัวแบบ 7S ตามแนวคิดของ McKinsey ได้แก่ (1) Structure (โครงสร้างองค์กร) (2) Strategy (กลยุทธ์) (3) Staff (บุคลากร) (4) Style(รูปแบบและพฤติกรรมกรรมการบริหารและการปฏิบัติงาน) (5) System(

กระบวนการและลำดับขั้นการปฏิบัติงาน) (6) Shared value (ค่านิยมร่วมหรืออุดมการณ์) (7) Skill (ทักษะ ความโดดเด่น ความเชี่ยวชาญในการการปฏิบัติงานและนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์) แลพการวิเคราะห์ ปัจจัยภายนอกด้วย STEEP Analysis คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Factors) เทคโนโลยี (Technological Factors) เศรษฐกิจ (Economic Factors) นิเวศวิทยา (Ecology Factors) และการเมือง (Political and Legal Factors)

2) นำปัจจัยภายในและภายนอกมาสร้างเป็นตาราง โดยแยกว่าปัจจัยภายในด้านบวกให้เป็น จุดแข็ง (Strengths) ปัจจัยภายในด้านลบเป็นจุดอ่อน (Weaknesses) ปัจจัยภายนอกที่เป็นบวกกำหนดเป็น โอกาส (Opportunities) และปัจจัยลบภายนอกให้เป็นอุปสรรค (Threats) จากนั้นกำหนดน้ำหนักให้แต่ละ ปัจจัย แล้วทำการให้คะแนนแก่แต่ละปัจจัยซึ่งคะแนนจะสะท้อนถึงการตอบสนองขององค์กรต่อปัจจัยนั้น ๆ

3) จากคะแนนของปัจจัยต่าง ๆ ในข้อ 2 ให้ทำการคูณน้ำหนักของปัจจัยนั้นกับคะแนน แล้วสรุปปัจจัยต่าง ๆ โดยเรียงจากผลคูณมากไปน้อย ผลคูณมากแสดงว่าปัจจัยนั้นมีโอกาสส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการมาก

4) สร้าง SWOT Matrix โดยนำเอาปัจจัยต่างๆที่สรุปได้ในข้อ 3 มากำหนดเป็นกลุ่มกลยุทธ์ ประเภทต่าง ๆ จากกลุ่มกลยุทธ์ที่ได้จาก SWOT Matrix แล้วทำการเลือกกลยุทธ์ที่จะใช้ในการปฏิบัติ เพื่อ นำไปสร้างยุทธศาสตร์ในการพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ต่อไป

1.2 การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

การพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีรูปแบบตามแนวคิด ทฤษฎีสู่ความเป็นเลิศที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหลายทฤษฎี นอกจากการวิเคราะห์ SWOT analysis และวงจร PDCA ของ Deming การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEX) และระบบบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (Benchmarking) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรให้สามารถแข่งขันได้เพื่อ พัฒนาศักยภาพขององค์กรอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2556, คำรง มาตี, 2556 : ระบบออนไลน์) กระบวนการเรียนรู้การปฏิบัติจากผู้อื่นซึ่งกระทำอย่างเปิดเผย เป็นระบบและมีจุดประสงค์ ไม่ใช่เพียงแต่การลอกเลียนแบบแต่เป็นการนำวิธีการที่เป็นเลิศ (Best Practices) ที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ให้ เหมาะสมกับองค์กรของตนสามารถที่จะทำกับใครก็ได้ที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เน้นการศึกษาวิธีการ ปฏิบัติที่ดีที่สุดจากผู้อื่นแล้วนำวิธีการปฏิบัตินั้นมาใช้ปรับปรุงตนเองโดยจะเป็นคู่แข่งหรือไม่ก็ได้ สามารถ ปรับใช้ข้อมูลที่ได้ให้เหมาะสมกับความต้องการ วัฒนธรรมและระบบเป็นการปรับปรุงองค์กรอย่างก้าว กระโดดและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ โดยสามารถตอบคำถามขององค์กรได้ใน 4 ข้อ คือ 1) องค์กรอยู่ที่ ตำแหน่งไหน (Where are we?) ซึ่งจะทำให้องค์กรรู้จักตนเองจากการวัดผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับ องค์กรอื่นที่มีการดำเนินงานที่ดีที่สุด 2) ใครเป็นผู้ที่เก่งที่สุด (Who is the best?) 3) คนที่เก่งที่สุดเขาทำ อย่างไร (How do they do it?) และ 4) เราจะทำอย่างไรให้เก่งกว่าเขา (How can we do it better?) ซึ่งโดยหลัก

แล้วการทำ Benchmark นั้น จะพบว่าทุกรูปแบบจะมีพื้นฐานใกล้เคียงกันและยึดถือตามกรอบแนวคิดที่เหมือนกัน คือ แนวคิดการใช่วงจรเดมมิ่ง (PDCA Cycle) นั่นคือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์. 2544:107-109)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEx) มาจากเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (TQA) มีลักษณะที่ใช้ในการประเมินองค์กรในภาพรวม โดยมีองค์ประกอบหลัก 6 หมวด ที่มีผลลัพธ์ที่สะท้อนความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งเกณฑ์ถูกพัฒนามาจากค่านิยมความเป็นเลิศที่สร้างการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร โดย EdPex จะประเมินเป็น 2 ส่วน คือ ประเมินกระบวนการ (หมวด 1-6) การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และประเมินผลลัพธ์ (หมวด 7) ซึ่งพิจารณาตั้งแต่คุณภาพหลักสูตร ผลการเรียนรู้ คุณภาพงานวิจัย ประสิทธิภาพระบบงานต่างๆ ผลการมุ่งเน้นลูกค้าและผู้เรียน การสร้างความผูกพันและการพัฒนาบุคลากร การเงิน ความเป็นผู้นำ และการสนับสนุนชุมชน ดังนั้น เกณฑ์ EdPEx เป็นเกณฑ์การประเมินองค์กรเพื่อค้นหาว่า องค์กรเข้าใจบริบทของตนเองหรือไม่ ปัจจัยภายใน ปัจจัยสถานะแวดล้อมการแข่งขันภายนอก การสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร ความเป็นระบบ ความมีประสิทธิภาพ ผลการดำเนินการขององค์กรที่แข่งขันได้ เป็นต้นแบบเทียบเคียงได้ เพื่อนำสถาบันการศึกษาพัฒนาสู่ความเป็นเลิศต่อไป

1.3 การจัดการศึกษาวิชาชีพเฉพาะด้านนาฏศิลป์และดนตรี

วิทยาลัยนาฏศิลป์ จัดการศึกษาภายใต้ประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ. 2547 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ตามมาตรา 5 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ เป็นโรงเรียนส่งเสริมความสามารถพิเศษด้านนาฏศิลป์ ซึ่งปัจจุบันสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งแนวคิด ทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับความสามารถด้านอื่น ๆ ของบุคคลคือทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence : MI) ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner : 1983) ได้จำแนกความเก่งของคนไว้ 7 ประเภทหลัก คือ 1) ความฉลาดทางด้านภาษา 2) ด้านตรรกะ 3) ด้านดนตรี 4) ด้านมิติ 5) ด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย 6) ความฉลาดในการเป็นผู้นำ 7) ความฉลาดภายในตน ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าอกเข้าใจความรู้สึกภายในของผู้คน จะเห็นว่าสติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน แต่การดำเนินชีวิตอาจไม่จำเป็นต้องดำเนินตามความเก่งของตนเสมอไปอาจมีศักยภาพแฝงอยู่และมีความสุขในการทำ ถ้านำระดับสติปัญญาหรือไอคิวที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมาเป็นมาตรวัดก็อาจได้ผลเพียงเสี้ยวเดียว เพราะว่าวัดได้เพียงบางเรื่องยังมีความสามารถอีกหลายด้านที่แบบทดสอบในปัจจุบันไม่สามารถวัดได้ครอบคลุมถึง เช่น เรื่องของความสามารถทางดนตรี กีฬา และศิลปะฯ จากทฤษฎีพหุปัญญานี้สนับสนุนการ

เรียนรู้ของการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่จัดการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระแกนกลางและวิชาชีพเฉพาะเป็นวิชาเอกที่ต้องเลือกเรียนสาขาใดสาขาหนึ่งใน 8 สาขา คือ นาฏศิลป์ โขน ละคร เครื่องสายไทย ปี่พาทย์ คีตศิลป์ไทย ดนตรีสากล คีตศิลป์สากล และนาฏศิลป์สากล สำหรับอุดมศึกษามี 2 คณะ คือ คณะศิลปศึกษา (5) ปี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษาและดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา และคณะศิลปนาฏดุริยางค์ (4) ปี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ซึ่งตามทฤษฎีทฤษฎีแล้วผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นการบริหารจัดการการศึกษาจึงต้องมียุทธศาสตร์ที่ดีและเหมาะสมสำหรับการศึกษาคณาจารย์ในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการการศึกษาในทุกระดับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาซึ่งพบว่ายุทธศาสตร์เป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะทำให้องค์กรพัฒนาไปสู่จุดที่ต้องการ เป็นฐานสำคัญในการพัฒนาองค์กรและประเทศ (รายงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2555) (นภดล พูลสวัสดิ์. 2551) (ไมตรี รัตนนา.2551) (พรสุณี หงส์ลอย. 2550) (พนิดา คล้อยสวัสดิ์. 2551) (คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล .2552) และบทบาทของการจัดการเชิงกลยุทธ์และกลยุทธ์ขององค์กร คาลแมนท์ และฟรานซิสโก (Climent & Francisco. 1992) นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้องค์กรก้าวสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยบริบทการจัดการศึกษา ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ (พริ้มเพรา วราพันธ์ พิพิธ. 2556) จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2552) (พรณี เหมะสถล และคณะ.2551) (ณัฐชนก อิศริทอง.2545) (Morrison. 2002) งานวิจัยที่นำระบบบริหารคุณภาพ MBNQA เป็นต้นแบบ และวงจรคุณภาพ PDCA ในการพัฒนายุทธศาสตร์สู่องค์กรคุณภาพและความเป็นเลิศ (วิรเทพ เนียมหัตถ์.2553) (มณฑลธิ ศาสนนันท์ และ สิตาพร สายแสงจันทร์.2550) (โสภา อำนวยรัตน์ และคณะ.2551) (ชนิดา มิตรานันท์และคณะ.2551) (B.J.Caldwell and J.M.Spinks.1990) และ (Kruger. 1999)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนการวิจัย ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยดำเนินการวิจัยใน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) ศึกษาดัชนีชี้วัดสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยดำเนินการวิจัย 5 วิธีแบบคู่ขนานกัน ได้แก่ 1) การวิจัยเอกสาร 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก 3) การสนทนากลุ่ม 4) การวิเคราะห์ SWOT 5) การใช้เทคนิคเดลฟาย

2) ศึกษาบริบทการบริหารจัดการการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ดำเนินการวิจัย 3 วิธีแบบคู่ขนานกัน ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถาม

3) จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาวិทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยขั้นตอนที่ 1-2 นำมาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ ดำเนินการประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อยืนยันร่างยุทธศาสตร์ ตรวจสอบยุทธศาสตร์จากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่เพื่อบริหารจัดการการศึกษาสู่ความเป็นเลิศต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ (กรุงเทพมหานคร) วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สุโขทัย ลพบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง จันทบุรี นครราชสีมา ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ พัทลุง และนครศรีธรรมราช

2) กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากวิทยาลัยที่เป็นตัวแทนแต่ละภาค ได้แก่ เชียงใหม่ ลพบุรี จันทบุรี กาฬสินธุ์ และพัทลุง กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็น 4 กลุ่ม จำนวน 56 คน รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มที่	กลุ่มเป้าหมาย	คุณสมบัติกลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (คน)
1	ผู้บริหารสถานศึกษา	อธิการบดี	1
		ผู้อำนวยการ/ผู้ได้รับมอบหมาย	5
2	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ (วิทยาลัยละ 3 คน)	รองผู้อำนวยการ	5
		หัวหน้าภาควิชา	5
		ผู้ดูแลหลักสูตร/ศูนย์ประกันฯ	5
		ศิลปินแห่งชาติ/ผู้เชี่ยวชาญ	5
3	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ (วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่) (ไม่ซ้ำกลุ่ม 2)	รองผู้อำนวยการ/ผู้ช่วย/หัวหน้าภาควิชา	3
		ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ภาควิชาละ 1 คน)	3
		อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา	
		- (กลุ่มวิชาชีพครูและศึกษาทั่วไป)	2
		- (นาฏศิลป์/ดนตรีคีตศิลป์)	2
		ครูเกษียณอายุราชการ	2
		ศิษย์เก่า	2
ผู้ปกครอง	2		
4	ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร	6
		ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงในการรับบริการ	4
		ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมแต่อยู่นอกองค์กร	4

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล	เครื่องมือ	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อพัฒนาดัชนีชี้วัดความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และวิจัยเอกสาร	1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) 2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) 3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 4. การทำเดลฟาย (Delphi technique)	1. แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร/หลักฐานในการวิจัยเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลบริหารจัดการการศึกษานาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ รวมทั้งปัจจัยตัวชี้วัดด้านนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ 2. กรอบคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) 3. กรอบการสนทนากลุ่มตามแบบรายการประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม 4. แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย	1. วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis and Synthesis) 2. วิเคราะห์เนื้อหาการสนทนากลุ่มด้วยโปรแกรม Atlasti.ti 3. วิเคราะห์ข้อมูลการทำเดลฟายด้วยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) และค่ามัธยฐาน (Median)
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การบริหารจัดการการศึกษานาฏศิลป์วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และวิจัยเอกสาร	1. การวิจัยเอกสาร 2. การสัมภาษณ์เชิงลึก 3. แบบสอบถาม	1. แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร/หลักฐานในการวิจัยเอกสาร 2. กรอบคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับบริหารจัดการการศึกษานาฏศิลป์เชียงใหม่	1. วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา 2. วิเคราะห์เนื้อหาการสนทนากลุ่มด้วยโปรแกรม Atlasti.ti 3. วิเคราะห์แบบสอบถามบริหารด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนานาฏศิลป์วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้เชี่ยวชาญ	1. การวิเคราะห์ SWOT 2. (ร่าง)ยุทธศาสตร์จากการวิเคราะห์ SWOT และจากขั้นตอน 1-2 3. ประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ	1. แบบวิเคราะห์ SWOT 2. แบบแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ 3. แบบตรวจสอบยุทธศาสตร์ของผู้เชี่ยวชาญ	1. วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis and Synthesis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ดัชนีชี้วัดความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท 64 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์และค่านิยม บริบทแวดล้อม และบริหารการจัดการ ด้านปัจจัยนำเข้า 97 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ หลักสูตรและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชน ด้านกระบวนการ 145 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การบริหารจัดการ กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศูนย์กลางด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ และกระบวนการประกันคุณภาพ ด้านผลผลิต 59 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย คุณภาพของผู้เรียน วิทยาลัยแห่งความเป็นเลิศ และองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย ศรัทธาของประชาชนต่อวิทยาลัย การตอบสนองด้านกำลังคนของประเทศ และการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2514 เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งไทยและสากล และระดับอุดมศึกษา 2 หลักสูตร คือ ศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) และศิลปศาสตรบัณฑิต (4ปี) ด้านนาฏศิลป์ไทย ดนตรีคีตศิลป์ไทย ดนตรีและการแสดงพื้นบ้านภาคเหนือ จากการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายนอกและภายใน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ มีครุภูมิปัญญา มีองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ปัจจัยที่ต้องพัฒนา ได้แก่

ภาพลักษณ์ด้านวิชาการของวิทยาลัยยังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และบุคลากรปฏิบัติงานซ้ำซ้อน โดยโอกาสในการพัฒนา ได้แก่ มีศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญและครุภูมิปัญญาด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์หลากหลาย และวิทยาลัยตั้งอยู่ในภูมิภาคด้านนาที่วัฒนธรรมที่หลากหลาย โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง ได้แก่ สภาพแวดล้อม สังคมโดยรอบวิทยาลัยมีแหล่งชุมชนแออัดและอบายมุขซึ่งวิทยาลัยไม่สามารถเข้าไปควบคุมหรือจัดการได้อาจส่งผลถึงภาพลักษณ์ ความซับซ้อนของระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ สมศ. ซึ่งวิทยาลัยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ ทำให้มีผลกระทบอย่างมากในการดำเนินการ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ (7 DA's Strategies) ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการนำองค์กรด้านวิชาการและวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ (Dramatic Arts Leadership System : DAL) สร้างเครือข่ายด้านวิชาการและวิชาชีพ (Dramatic Arts to Create a Network : DACN) สร้างและพัฒนาวัฒนธรรมการวิจัยด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ (Dramatic Arts Research Culture : DARC) ศูนย์กลางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี คีตศิลป์และภูมิปัญญา (Dramatic Arts Wisdom Centre : DAWC) การบริการวิชาการแก่สังคมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี คีตศิลป์ (Dramatic Arts Academic Services : DAAS) องค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ (Dramatic Arts learning organization : DALO) ผลิตครูและศิลปินด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ที่มีคุณภาพ (Dramatic Arts to Production Teachers and Artists : DATA)

การอภิปรายผล

ในเบื้องต้นดัชนีชี้วัดความเป็นเลิศของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านบริบทเป็นแนวนโยบาย จุดมุ่งหมายและปัจจัยพื้นฐานในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการนำวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ ซึ่ง เซอร์โต (Samuei C. Certo.2000) โครงสร้างขององค์กรเป็นสิ่งแรกที่ต้องพัฒนา อาทิ นโยบาย รูปแบบ/แนวทางในการบริหาร รวมถึงปัจจัยนำเข้า อาทิ ทรัพยากรบุคคลงบประมาณ หลักสูตรและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งสงบ ประเสริฐพันธุ์ (2543) กล่าวว่าคุณภาพของโรงเรียนต้องเกิดจากบุคลากรและชุมชนต้องสร้างและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน หรือคุณภาพของโรงเรียน รวมถึงกระบวนการ ผลิตผล และผลลัพธ์ ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการจัดการคุณภาพนั้นผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งในและนอกองค์กร มีความมุ่งมั่นในการทำงาน สนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถในการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ การสื่อสาร ใช้แรงจูงใจในการบริหาร (Kruger. 1999 อ้างใน วาโร เฟิงส์วัตส์ดี. 2549) (อรุณ จันทวานิช.2547) เช่นเดียวกันกับ อภิญา ชัดมะโน (2551) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลเพื่อความเป็นเลิศ นอกจากผู้บริหาร มีแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน นำผลการประเมิน

มาปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีระบบและทันสมัย มีค่านิยมที่เน้นการทำงานเป็นทีมและมีคุณภาพ สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับ Lawrie and Cobbold (2001) พบว่า การแปลงกลยุทธ์สู่ตัวชี้วัดที่ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว คือ การวางแผน การสื่อสาร การรายงานผลการปฏิบัติงานที่ทำได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้พนักงานมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับรู้ทำให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรอย่างมาก

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางศิลปศึกษาเชียงใหม่สู่ความเป็นเลิศ (7 DA's Strategies) ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ทั้งวิชาการและวิชาชีพ เป็นศูนย์กลางและบริการทางวิชาการ และองค์กรแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา เป็นไปในแนวเดียวกันกับการศึกษาของณัฐชนก อิศริทอง (2545) พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาศูนย์กลางสู่ความเป็นเลิศมี 3 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ ควรกำหนดทิศทางของหลักสูตรจากความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและสังคม เน้นการปฏิบัติจริง มีการประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย กระตุ้นให้ทีมงานวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนให้คณาจารย์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และวิธีการปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) (ชนิดามิตรานันท์และคณะ.2551) (Shipe. 1998) และวาสนา บุญญาพิทักษ์ และคณะ(2556) พบว่า การดำเนินการที่เป็นเลิศสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสาขาดนตรีและนาฏศิลป์ไทยมีกลยุทธ์ความเป็นผู้นำมืออาชีพ สามารถพัฒนาศาสตร์ด้านดนตรี นาฏศิลป์ไทยทั้งระบบ รวมถึงพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อคุณภาพการเรียนรู้ด้านดนตรีนาฏศิลป์ไทย มีแผนพัฒนาการและกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศ สร้างทางเลือกที่หลากหลาย พัฒนารูปแบบการบริการวิชาการให้เหมาะสมกับท้องถิ่น รวมถึงส่งเสริมการมีงานทำ ขับเคลื่อนการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ จัดระบบสารสนเทศ การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความภาคภูมิใจต่อองค์กร และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับการจัดการศึกษาด้านดนตรีนาฏศิลป์ไทยสู่ความเป็นเลิศ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2

พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ชนิดามิตรานันท์และคณะ. (2551). แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐชนก อิศริทอง.(2545).กลยุทธ์การพัฒนาศูนย์กลางสู่ความเป็นเลิศของคณะสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทศพร ศิริสัมพันธ์.(2557) “การบริหารเชิงยุทธศาสตร์” สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 5,2557, จาก

http://www.stou.ac.th/knowledgemanagement/infoserve/kmdb/read_k.

วาโร เฟ็งสวัสดิ์.(2549). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วาสนา บุญญาพิทักษ์และคณะ(2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสาขาดนตรีและนาฏศิลป์ไทย.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่ 24 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2556.

สงบ ประเสริฐพันธุ์. (2543). ร่วมกันสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5.ประกาศตอบบรรจุครูผู้ช่วย.สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 20,2558, จาก www.chiangmaiarea5.go.th.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2555). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณาการศึกษาศาสตร์ของประเทศไทยขององค์กรระดับนานาชาติ. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักนโยบายด้านการศึกษามหาภาค.(2555). เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). เอกสารแผ่นพับเผยแพร่.

อภิญา ขัดมะโน.(2551).การบริหารเพื่อความเป็นเลิศของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรุณ จันทวานิช.(2547). แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

Aletta Grisay and Lars Mahlck.(1991). The Quality of Education in Developing Countries : A Review of Some Research Studies and Policy Documents. Paris : International Institute for Education Planning's Prinshop.

Camp, Robert C.(1989). Benchmarking: The Search for Industry Best Practices that Lear to Superior Performance. Quality Press.

Certo, Samuel C.(2000). Modern Management. 8th ed. New Jersey: Prentice-Hall. Inc.

Deming, W. Edwards.(1986).Out of the Crisis. MIT Center for Advanced Engineering Study. ISBN 0-911379-01-0.

Shipe, D. A. (1998). "A Case Study About Total Quality Management in A School District : From Selection To Reflection (Participatory Management, Continuous Improvement)." Dissertation Abstracts International. Ed.D. University of Pittsburgh.

